

Heeft u wel eens gehoord van een **Palmezelprocessie**?... Er is maar één plaats waar dit al eeuwen voorkomt. Alleen in het Belgische dorp Hoegaarden - bekend van o.a. het witbier - is er jaarlijks een processie. Waarbij de zo gehete Hoegaardiërs op Palmzondag: een versierde **berrie** - een draagbaar - door hun dorp ronddragen. Op die berrie staat een houten ezel met daarop een beeld van Jezus. Vier mannen hebben de eer om zo hun dorpsgenoten te herinneren aan wat op deze zondag herdacht wordt. Zij worden gevolgd door 12 apostelen in **rode, blauwe en bruine** rokken en met rood en geel geverfde aureolen op het hoofd en de kinderen van Hoegaarden met palmbossen. Waarom wordt deze Bijbelse Geschiedenis nu **alleen** in dit Vlaamse dorp tot leven gebracht?

De processies komen al vroeg voor in de kerkgeschiedenis. Maar in achttiende eeuw werden zij verboden, omdat de ezelsfeesten teveel lawaai zouden maken; er werd te luid gezongen en de vermommingszaken zouden aanstoot geven. Maar in Hoegaarde hield men vol: de Heer met een kostbare **mantel** omgeslagen houdt elk jaar intocht en wordt op de ezel die op vier **rollen** staat, de stad rondgedragen. Het beeld van de **Ezelskoning** wilde men vasthouden en bewaren.

Je moet nog veel verder teruggaan in de kerkgeschiedenis om te ontdekken waar deze traditie uit voortkomt. Wij weten van een Spaanse pelgrim - **Egeria** - dat al eind vierde eeuw zo'n processie voorkwam in Jeruzalem. Zij vertelt wat zij in die dagen zag: „Op Palmzondag kwamen de gelovigen 's middags bijeen op de Olijfberg. In aanwezigheid van de bisschop zongen ze enkele liederen en lazen gedeelten uit de bijbel. Nadat uit het evangelie het verhaal over de intocht van Jezus in Jeruzalem was voorgelezen, ging de bisschop, voorafgegaan door de gelovigen de stad in.

Intussen werd telkens opnieuw gezongen: *‘Gezegend hij die komt in de Naam van de Heer’*. De kinderen droegen takken van palmen of olijfbomen.” **Egeria** laat ons zien dat de bisschop de plaats van Jezus vertegenwoordigde. In de eeuwen die zullen volgen kan het of een bisschop of een priester zijn die de plaats inneemt van Christus. Een toespeling op de ezel zullen wij maar achterwege houden. De **verspreiding** van deze **traditie** hebben wij te danken aan de pelgrims die thuis vertelden wat zij in Jeruzalem hadden gezien. Zij waren onder de indruk van **dramatisch-liturgische nabootsing** en **uitbeelding** van Jezus' intocht en vertelden er enthousiast over in hun thuisland.

Alleen deze historische uitweiding doet onrecht aan de verdere ontwikkeling van deze Bijbelse geschiedenis. Ik mag niet onvermeld laten hoe voorafgaande aan de processie vanaf de zesde eeuw de **palm- en olijftakken** werden **gewijd**. Een eenvoudig **zegengebied** werd over de gelovigen uitgesproken en weer later zou dit worden aangevuld met **gebeden** en **gezangen**. De palmtakjes en buxustakjes besprenkelde de priester in veel West-Europese landen met

wijwater en een zegenbede zond de gelovigen op pad. De takjes werden later mee naar huis genomen en meestal vastgemaakt aan een kruisbeeldje een crucifix dat men thuis had.

Sommige geloofden dat er van deze takjes een beschermende werking uitging. Zij zouden helpen tegen: **ziekte, kiespijn, misgewas, blikseminslag**. Een werkzaam afweermiddel tegen ongedierte bij vee, schadelijke vliegen bij groente en tegen vossen die kippen bedreigen. Men gebruikte de takjes als een **zieke** de laatste sacramenten ontving, stak ze op de **wieg** van een pasgeboren kind en zette ze bij een nieuwgebouwd huis op elke hoek van de schoorsteen. Soms ook **plantte** men de gewijde takjes in de vorm van een **kruis** op de akkers om een zegen te krijgen. En om het achtergrondverhaal rond te maken: Op **Aswoensdag** van het volgende jaar werden de takjes meegenomen naar de kerk. Daar werden ze dan verbrand om de as te leveren voor het **askruisje** dat de gelovigen als **boeteteken** op die dag kregen op hun voorhoofd.

De Palmpaasoptocht betrok ook de kinderen bij de betekenis van Palmpasen. En alle détails van hun stok verwijzen naar een aspect van het lijden van Jezus. Ik las dat in enkele plaatsen in het oosten ook versierde **broodkransen** en **krakelingen** voorkomen als symbolen van het Passieverhaal. Oorspronkelijk deelden de kinderen het snoep met zieken en ouderen. **Palmzondag** spreekt vanaf dat Jezus op een ezel Jeruzalem binnentrekt tot onze verbeelding. Het roept verschillende emoties op. Je kunt het horen en zien. Ook al noemt Lucas als enige evangelist de palmtakken niet; de mantels voor Hem op de weg uitgespreid tonen al voldoende welke eer de mensen Jezus willen bewijzen. Het enthousiasme van de menigte laat zien welke hoopvolle verwachtingen zij van Jezus koesteren. Eindelijk: nu staat het te gebeuren. Nu zal Hij een einde maken aan de bezetting van de Romeinen.

Ik zei: je kan het ook horen: met woorden uit **Psalm 118** laten zij hun hart spreken. Bij Lucas is het nog iets feestelijker dan bij de andere evangeliëschrijvers. Hij laat weg het woord 'Hosanna' - en dat betekent: **'Help nu!'** Of: **'Help toch!'** Maar ook hier bij Lucas zien de mensen in Jezus hun Redder / hun Verlosser. Maar wat doet het Jezus Zelf? Is Hij blij met dit eerbetoon? Raakt het Hem dat de mensen zo enthousiast zijn en zich durven bloot te geven tegenover de bezettende machthebber van Rome?

Van Jezus' reactie is weinig te zeggen, ook al kunnen wij daar wel bepaalde ideeën over hebben. Hij keurt niets af en keurt ook niets goed. De woorden die de mensen zingen zijn waar: „Gezegend Hij die komt als Koning”, maar het **binnenste geheim** van de betekenis zullen zij pas later kunnen verstaan. De Koning zal op een andere wijze Zijn macht van liefde tonen, dan dat zij op dit moment kunnen inzien. Het rijden op een ezel is weliswaar al verschillende keren al aangekondigd / geprofeteerd, maar of zij nu aanvoelen dat het juist **geen strijdros** is, betwijfelen wij. Zo snel slaat geestdriftig enthousiasme over in overmoed / in een

bezieling waarbij het contact met de aarde verbroken is. **Heelheid, recht en vrede** komen niet door militaire overmacht. Niet door gewelddadig ingrijpen. Ze worden niet bereikt door de stad in rep en roer te brengen.

In dat opzicht is het opvallend dat Lucas niet letterlijk meedeelt dat Jezus de stad binnengaat, maar wel dat Hij de tempel ingaat. En het is voor de zoveelste keer dat deze evangelist de tempel toont als de plaats waar God is en waar dus het hart van de stad ligt. De intocht van Lucas is daarmee vooral in de **tempel**. Begint het evangelie bij **Zacharias** in de tempel, ook waar **Jezus gevormd** wordt - leerling was - is in de tempel. Later zullen de verzoeken van Jezus eindigen op de **tinnen van de tempel**. En straks helemaal aan het einde van het evangelie van Lucas worden de **leerlingen** van Jezus in de tempel aangetroffen. Wanneer je dit bij elkaar betreft, kun je beter begrijpen waarom Jezus zo boos is dat zij het huis van Zijn Vader tot **rovershol** hebben gemaakt.

Heelheid, recht en vrede, noemde ik al als wat deze Koning zal brengen. Ook het zingen: „Vrede in de hemel en eer aan de Allerhoogste” benadrukt dat en brengt in herinnering wat het engelenkoor zong na de geboorte van dit Koningskind. Ook de kerstnacht komt terug in de lofzangen van de menigte. Maar nogmaals maakt het Jezus blij? Je hoeft maar even door te lezen om te weten wat Zijn emotionele reactie is: „*Toen Hij Jeruzalem voor zich zag liggen, begon Hij te huilen over het lot van de stad.*” Jezus doorziet de oppervlakkige vreugde die zal omslaan in het roep: ‘**Aan het kruis met Hem!**’ De stad zal de verwoesting over zich afroepen en binnen een generatie zal de Romeinse Bezetter de stad en de tempel met de grond gelijk maken.

Nu hebben wij tot nu toe de Schriftgeleerden buiten beschouwing gelaten. Enkele van hen - niet allemaal dus - manen Jezus om de menigte terecht te wijzen: hun mond te snoeren. Zingen van het Messiaanse Koningschap is te **voorbarig!** Levensgevaarlijk. De burcht Antonia waar de Romeinen zetelen is heel dichtbij. Maar Jezus wijst hun wens af en zegt hen dat wanneer de menigte zou zwijgen, de stenen zouden **roepen**. Het **uitschreeuwen!** Maar stenen kunnen toch niet praten ... Het blijft ons bezig houden. Hoe Jezus - hoe de lijdende Jezus - ook vandaag een leidende rol neemt. Het lijkt uit de hand te lopen, maar zij kunnen Jezus niet dwingen om Zich op te werpen als een militaire machthebber. Zijn **heilzame weg** loopt via een ander traject. Tenslotte menen de machthebbers met een grote ronde steen Hem definitief te kunnen afschrijven. Maar ook die steen zal weer in beweging komen en op de andere plaats zeggen dat de Heer is opgestaan.

Een **Palmezelprocessie**: een intocht van een Ezelskoning. Het zal uiteindelijk leiden tot heelheid, recht en vrede. Op een andere wijze dan wij vaak menen ons recht te moeten halen. Jezus treedt als Koning onze wereld binnen. Hij overwint de boze & de kwade machten. Amen